

FRÍÐA ÍSBERG

MERKINTÄ

WSOY

FRÍÐA ÍSBERG

Merkintä

SUOMENTANUT
TAPIO KOIVUKARI

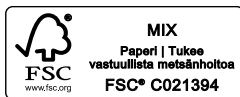

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Käännös on saanut Pohjoismaisen ministerineuvoston tukea.

ISLANNINKIELINEN ALKUTEOS

Merking

© FRÍÐA ÍSBERG 2021

SUOMENNOKSEN © TAPIO KOIVUKARI JA WSOY 2023

ISBN 978-951-0-48661-0

PAINETTU EU:SSA

Laila,

miksi meidän keskustelujemme täytyy aina mennä näin?

Emmekö me voi puhua asioista ilman että »tämä on vain minun mielipiteeni»? En ole vakuuttunut mistään. Minä vain yksinkertaisesti tarkastelin vastaväitteitä, koettelin mielipiteen kestävyyttä. En siedä tätä syntynyttä ei-kenenkään-maata. En siedä sitä, että yhteiskunnan täytyy aina jakautua kahteen sotajoukkoon, ja sitten puolustetaan omaa linnoitusta ja välimaastoon uskaltautuvia ammutaan kummaltakin puolelta. Niin, ja muistaissani: »politiikka» ei tarkoita »vastakkaisia napoja», »pooleja», kuten sinä halusit olettaa. »Politiikan» juuret ovat kreikan sanassa »politiká» joka tarkoittaa »kaupungin asioita».

Tämä ei tarkoita, eikä sen pidä tarkoittaa, että täytyisi olla joko puolesta tai vastaan. Pohjois- tai etelänavalla.

Minä en puolustellut yhtään mitään. Tarkoitin yksinkertaisesti, että aurana lentäminen vähentää ilmanvastusta ja helpottaa siten lintujen matkaa meren yli. Kun lintu heiluttaa siipiään, sen taakse muodostuu

nousuvirtaus jota seuraava lintu käyttää hyväkseen. Heti kun lintu jää jonosta jälkeen, se tuntee vastatuulen voimakkaammin ja kiiruhtaa jälleen jonkun perään. Parvi pysyttelee koossa koska se on tehokkainta, yhteisö lisää selviämisen mahdollisuuksia. Se ei silti muuta sitä, että auralennossa linnut järjestyvät yhteisöllisesti voimiensa mukaan. Vahvimmat linnut lentävät ensimmäisinä, halkaisevat tuulen. Mitä peremmällä olet, sen helpompaa on lento. Helpointa olisi lentää jonon keskellä, mutta linnut eivät salli sitä, sillä silloin ei osallistu joukon vaivannäköön millään tavalla. Toiset alkavat oitis raakkua ja moittia.

Tällä en tarkoittanut, että moraalittomat tai psykoopaatit – ja ei, en suostu taipumaan mihinkään naurettaviin korrektiusäntöihin ja puhumaan »ihmisistä joilla on moraalihäiriö» – olisivat voimakkaimpia lintuja. Moraaliton järjestää itsensä yleensä lentämään muodostelman keskivaiheilla, mutta näyttää lentävän auran kärjessä. Moraaliton ei olekaan vahvin lintu vaan heikoin lenkki. Huomaa tässä islannin sanan »veikur» monet ulottuvuudet, sillä yhteisön heikoimpia lenkkejä – yksilöitä jotka eivät työskentele yhteiseksi hyväksi – pidetään kirjaimellisesti sairaina. Islannissa sana »veikur» on sekä sairas että heikko. Terve ja sairas. Heikko ja vahva.

Tästä tulee tietysti Nietzsche mieleen. Hyvän ja pahan, hyvän ja huonon ero. Sinä varmaankin pyörittelet nyt silmiäsi, mutta tämä on tärkeää. Meidän eettiset arvomme opettavat, että kokonaisuutta palvelevat ominaisuutemme ovat »hyviä» (myötätunto, avuliaisuus) mutta kokonaisuutta uhkaavat ominaisuudet taas »pahoja» (oman edun tavoittelu, moraalittomuus).

Tämä on toki ristiriidassa piilevän näkemyksemme kanssa: »Hyvää on se, mikä on minulle hyväksi – pahaa se, mikä on minulle pahaksi.»

Mutta nyt meidän parvemme (laumamme, yhteisömmme) on yhdistänyt vahvuuden moraalittomuuteen. Tietyt inhimilliset ominaisuudet, jotka ennen on liitetty vahvuuteen, kuten testosteroni ja aggressiivisuus, eivät ole enää ainoastaan synnillisiä paheita, vaan suorastaan jo sairauden oireita. Mikä olisi sama juttu jos sanottaisiin, että veitset ovat syntyisiä ja sairauden oireita. No joo, veitset voivat olla vaarallisia, kuinka monet ovat kuolleet veisten tekemiin haavoihin? Mutta silti me käytämme veitsiä joka päivä, kaikissa maailman keittiöissä.

Ymmärrän tietysti miksi näin kävi, sillä jo kauan oli korostettu keskustelua ja pehmyyttä. Mutta mitä tapahtuu sitten linnuille jotka ovat oikeasti vahvoja, jotka oikeasti halkovat tuulta muiden seurata? Katsotaan vaikka Yleiskäräjiä sen jälkeen, kun kansanedustajien merkintäpakko tuli voimaan. Nyt kansakunta voi olla varma, ettei yksikään kansanedustaja ole moraaliton. Emme voi enää heittää poliitikkoja moraalittomuuden roskaämpäriin silloin kun meitä huvittaa. Mutta silti kansanedustajat puhuvat asioista kukkaiskielellä. Kukaan ei uskalla sanoa enää asioita suoraan, sillä aggressiivisuus nähdään väkivaltana.

Näin se menee. Sanojen merkitys laajenee ja supistuu, jakautuu ja punoutuu yhteen. Työkaluista tulee murha-aseita ja vahvuuksista heikkouksia. Kaikki tämä riippuu joka kerta asiayhteydestä.

Tämän sanottuani otan askeleen taaksepäin ja pyydän anteeksi, kun painelin eilen ovesta ulos. Mutta

sinun pitäisi myös tietää, miten kovaan vastahankaan nousen kun minut ajetaan tuolla tavoin nurkkaan. Että joko olen oikeaoppisten kanssa samaa mieltä tai paha ihminen. Anna minun vain hengittää, Laíla. Salli minun vain pohtia näitä ilman, että olen mielestäsi »susi lammasten vaatteissa». Ei ole reilua, että filosofiset pohdinnat muuttuvat henkilökohtaisiksi syytöksiksi. Jos aiomme olla ystäviä toiset kaksikymmentä vuotta, meidän tulee oppia keskustelemaan ilman, että kaikesta tulee puolustusta ja hyökkäystä, riitaa ja toraa, kiistaa ja kamppailua.

Tea

1

Työmatkallaan Talvi näkee lähikahvilaansa menevän tummatukkaisen miehen, ja miehen jäykissä hartioissa on jotain, mikä riittää syöksemään hänet paniikkiin. Hänen onnistuu kävellä kulman taakse, pois kahvilan näköpiiristä, ennen kuin hänen jalkansa muuttuvat taikinaksi ja käsivartensa voimattomiksi, ennen kuin kaikki muuttuu liian kirkkaaksi, värit räikeiksi, pikkujutut suuriksi. Zoé piippaa: *Syke 181 minuutissa*. Talville tulee sama ylivoimainen tunne kuin aina: Daniel seuraa häntä, tietää missä hän on töissä, Daniel on aloittanut sen jälleen, Talvin täytyy piiloutua. Joku tulee hänen lähelleen, kysyy onko hän kunnossa, ja ääni kantautuu hänen luokseen paljon myöhemmin, tai todennäköisesti se on hänen päänsä joka vastaanottaa sanojen merkityksen vasta kauan jälkeenpäin, ja hän vastaa kyllä, kaikki on kunnossa, kaikkein viimeksi hän haluaa tänne ulvovia sireenejä niin kuin viimeksi, hän puhaltaa, henkäisee syvään, hengittää ulos: se mies ei pääse tänne. Hän ei pääse edes tälle alueelle. Kahvilan mies ei voi olla hän. Ja tarkemmin miettien mies ei edes ollut yhtään Danielin näköinen, tällä miehellä oli lyhyt tukka ja siisti pikkutakki, kuten jollain joka kuuluu tälle alueelle, pääsee tänne sisään.

Talvi on kyyryssä kädet polvilla. Hän suoristautuu hitaasti ja lähtee kävelemään koulua kohti niin nopeasti kuin pystyy. Hän menee suoraan luokkaansa ja yrittää rauhoittua. Ensimmäisen oppilaan tullessa hän on lakannut vapisemasta. Puolenpäivän jälkeen hän on jomelkein unohtanut koko jutun.

Päivän opetustuntien jälkeen Psykon eli Islannin Psykologiliiton edustaja tulee ja kertoo opettajakunnalle, miten he voivat valmistella oppilaita. Kokemus osoittaa, että on parempi hieman vähätellä koetta, hän sanoo, selittää heille ettei se ole kummoinenkaan juttu. Oppilailta on muuten taipumus maalailta piruja seinälle ja kuvitella koe mielessään ihan mahdottomaksi.

»Miten meidän tulee sitten esitellä se koe? Niin kuin jonain hauskana juttuna vai?» sanoo Húnbogi ja avaa kämmenensä, mikä Talvin mielestä on niin lähellä käsien levittelemistä kuin suinkin, mutta ilman käsien levittelemistä.

Edustaja kallistaa päätään ja miettii asiaa.

»Ei», hän sanoo rauhallisesti. »Ei hauskana juttuna. Mutta kansanäänestyksen lähestyessä esiin tulee aina uusia tapauksia, joissa nuoret eivät saa edes nukuttua, koska he pelkäävät epäonnistuvansa kokeessa. Silloin kodin aikuiset yrittävät ehkä itse muodostaa mielihäiritteitä merkintävelvollisuudesta eivätkä oivalla, että heidän lapsensa istuvat heidän lähellään ja imevät kuin pesusienet itseensä jännityksen ja rajallisen informaatiosynnyttämän epävarmuuden. Siksi meistä on tärkeää puhua alle kahdeksantoistavuotiaille henkilöille ennemminkin *eläytymiskyvyn arvioinnista*. Eikä myötätuntokokeesta. Sillä on väliä, mitä sanoja käytetään.

Emmehän tahdo oppilaiden saavan käsitystä, että tämä olisi jotain, jossa he voivat tulla hylätyiksi. Me emme merkitse ketään.»

Edustaja, Ólafur Tandri, on todennäköisesti vain vähän Talvia itseään vanhempi, kolmenkymmenen ja neljäkymmenen välillä. Hän esiintyy usein uutisissakin Psykon edustajana. Rehtori pyysi tänne erityisesti häntä. Talvi ymmärtää, miksi Ólafur menestyy tällä alalla. Mieheensä on jotain vaatimatonta, jotain selkeää. Jos hän olisi talo, hänet olisi rakennettu lujalle kalliolle. Eikä hiekalle kuten heidät muut.

»Me toivomme, että nämä toimenpiteet ehkäisevät ahdistusta, huonoa oloa, häpeää ja jopa kiusaamista. Tehän tietysti tiedätte kaikkein parhaiten, miten oppilaat ovat herkässä iässä, jolloin yksilöä kutsuu laumavietti ja useimmat haluavat sulautua joukkoon. Oppilaat eivät koskaan tule näkemään arvioinnin tuloksia. Tarvittaessa otetaan yhteyttä suoraan luokanvalvojaan. Sitä paitsi merkityissä kouluissa havaitaan vain hyvin harvoja ongelmatapauksia. Yleensä nämä ovat lapsia joiden vaikeudet näkyvät jo kauas, niitä jotka ovat joutuneet kohtaamaan traumoja ja kaltoinkohtelua.»

»Anteeksi, suokaa anteeksi», sanoo joku salin perältä, ja Talvi näkee, että siinä on yksi vanhempainyhdistyksen äideistä. »Emmekö me vanhemmat saa siis tietää, ketkä lapset hylätään kokeessa ja ketkä hyväksytään?»

»Siitä päättää rehtori», edustaja sanoo. »Mutta tämä on arkaluontoinen juttu. Jos lapsen koetulos on tavoite-tason alapuolella, hänestä tulee pitää erityisen hyvää huolta. Siinä mielessä voisi olla viisasta kertoa asiasta toisten lasten vanhemmille. Lapsen kasvattamiseenhan tarvitaan koko kylä ja niin edelleen. Riskinä tässä

on, että vanhemmat ryhtyisivät tiedostamattaan pitämään omaa lastaan loitommalla heikosta yksilöstä, ja sehän on myötätuntokokeen tarkoituksen kanssa täydellisessä ristiriidassa. Epäsosiaaliseen käytökseen tulee vastata sosiaalisella integraatiolla. Jos kokeesta seuraa lapsen eristäminen, lapsi joutuu todellakin vain ojasta allikkoon.»

»Niin ei nyt koskaan tapahtuisi tällä alueella», äiti vastaa.

»Toivotaan niin», Ólafur Tandri sanoo.

»Mitä tapahtuu, jos lapsen tulokset jäävät tavoitetaso alapuolelle?»

»Jos arvioinnin tekijöiden mielestä on syytä puuttua asiaan, he ottavat yhteyttä rehtoriin ja luokanvalvojaan, jotka sitten yhteistuumin tarjoavat lapsen vanhemmille sopivia ratkaisumahdollisuuksia.»

Talvi kiiruhtaa ulos ennen kollegoitaan. Sisäänkäynnin luona seisoo muutamia yläkoululaisia, kaksi heistä nojaa seinään, molemmat syövät omenaa, mikä on Talville tuntemattomista syistä heidän ikäpolvessaan muotia. Hän kävelee suoraan koulun pihan poikki, ohi läpinäkyvällä pleksilasilla ympäröidyn pallokentän. Hän astelee nopeasti, ja kun joku muistuttaa 104,5:stä – kahvilasta jossa hän aamulla luuli nähneensä Daníelin – hän sanoo olevansa menossa teatteriin. Miksi? Miksi hän tekee itselleen näin? Ja silloin joku kysyy, mitä hän on menossa katsomaan, ja hän vastaa ettei tiedä, on menossa yllätysretkelle äitinsä kanssa. Valheet ruokivat pelkoa. Nyt hänen täytyy muistaa tarkistaa mitä näytelmiä tänä iltana menee voidakseen maanantaina vastata kysymyksiin.

Hän ei vain jaksa tällaisia kokousten jälkeisiä keskusteluja. Ei jaksa kuunnella kuinka työkaverit ovat periaatteessa samaa mieltä mutta eri mieltä yksityiskohdista, ei viitsi vaieta ja kuunnella jo satatuhatta kertaa kuulemiaan perusteluita ja sitten taas vastaväitteitä, jotka on nekin kuullut satatuhatta kertaa, ei jaksa ristiriitaa sen suhteen, että haluaisi sanoa jotain tai olla sanomatta mitään Húnbogille, ja sitten sanoa jotain Húnbogille, johon hän ei viitsi olla ihastunut, mutta on kuitenkin, sillä mies on suloinen mutta jotenkin kuolettava sekoitus sitä, että hän tietää sen eikä toisaalta aavistaakaan sitä, ja ajatellessaan tätä noin niin kuin abstraktisti Talvi ei jaksa tuollaista varmuuden ja epävarmuuden kerroskakkua, mutta abstrakti ajattelu on tietenkin aivan muuta kuin pyytämättä saapuva ruumiillinen värinä ja kutsumatta kohahtava vetovoima, ja itsetietoisuus ja kömpelyys ja vitsit jotka menevät ohi maalin.

Kadulla kuuluu lapsen itkua. Yläkerran ikkunoista kuuluu keittiön hanasta virtaavan veden kohinaa, astioiden kolahtelua, Talvi haistaa hyvän ruuantuoksun. Kävelytie on paljas – täällä ei ole yhtään rikkaruohoja eikä ensimmäistäkään halkeamaa, puut ovat yhä kuikeloita varpuja. Alueen itäosa on lähinnä vanhaa Sundin satamaa ja sitä rakennetaan yhä, päivisin luokkahuoneeseen kuuluu ikkunasta koneiden ääniä. Mutta länsiosa on jotenkuten valmis, klassisia mannermaisia valkoisia bulevardeja, rakennukset kuin viivoittimella piirrettyjä hampaita. Tämä on keskustan ainoa merkitty alue. Toiset merkityt alueet ovat rakentumisessaan yhtä pitkällä, yksi on pohjoisessa Hafravatnin järven rannalla, toinen taas Straumsvíkissa niemimaan rantaa ulospäin.

Jos hänet palkataan lukukauden lopussa uudelleen, hänen täytyy myydä Kleppsvegurin asuntonsa ja ostaa täältä uusi. Se on ainoa keino.

Ennen pitkää hänen eteensä ilmestyy kymmenen metriä korkea lasiseinä, puoliksi hopeoitu, puoliksi läpinäkyvä, joka kiertyy alueen ympäri kuin aarretta vartioiva käärme. Kadun päässä, Sæbrautin kohdalla, se kohoaa ja muodostaa kaariportin, josta pääsee Laugarnesin tielle. Tämä on toinen alueen kahdesta portista, toinen on maan puolella Dalbrautin varrella. Kun Talvi oli teini, täällä oli suuria varastoja, mutta niiden vaurioituttua tulvissa maata päätettiin korottaa, ja koko kaupunki eristettiin merestä tällä samalla pleksilasilla aina Esja-vuoren juurelta Straumsvíkiin asti. Tiedotusvälineet kutsuvat sitä *Lasiteokseksi*, mutta kaikki muut puhuvat vain suojamuurista.

Talvi kävelee kohti uloskäyntiä, hänen lähestyessään ensimmäinen ovi liukuu automaattisesti sivuun ja palaa takaisin kun hän on astunut sisään, hän seisoo sekunnin ajan korkeassa välikössä sillä aikaa kun kamera hakee hänen kasvojaan Luettelosta, sitten jälkimmäinen ovi liukuu sivuun ja hän astuu ulos.

Pelko liikkuu alaspäin kuten tiimalasin hiekka. Hän tarkistaa, onko Seuranta varmasti päällä, tietenkin se on, hänen kengänkorkonsa kopisevat katuun ja paljastavat tahdin muutoksen, nopeutumisen. Se ei sovi yhteen hänen omankuvansa kanssa. Hän on huolettomampi, hulivilimpi. Hän on semmoinen tyyppi joka uskaltaa vaikka tappaa hämähäkin kylpyammeeseen, semmoinen tyyppi joka uskaltaa valmistaa aterian raaka-aineista joiden parasta ennen -päiväys on jo kauan sitten mennyt. Ei semmoinen, joka saa ahdistus-

kohtauksen ulkona kadulla ja luottaa turvallisuudentunteeseen vain porttien sisäpuolella, mutta arastelee Sæbrautin yli kävelemistä ja varmistaa ennen nukkumaanmenoa kahdesti tai kolmesti, onko ulko-ovi varmasti lukossa.

Hänen terapeuttinsa on sanonut, että hänellä on ollut onnea. Että hän on eheästä perheestä, hänellä on hyvä sosiaalinen verkosto, ja siksi heidän tulisi voida käsitellä hänen traumansa varsin nopeasti. Terapeutti kannusti Talvia keskustelemaan traumasta läheistensä, kuten perheenjäsenten, ystävien ja työtovereiden kanssa murtautuakseen siten sosiaalisesta eristyneisyydestä, joka puolestaan on trauman jälkeisen stressin tavallinen seuraus, ja Talvi on noudattanut hänen neuvoaan melko tunnontarkasti, paitsi nyt Viðeyn koulussa uusien kollegojen suhteen, sillä trauman jälkeinen stressi voi aiheuttaa tilapäistä myötätunnon heikentymistä, ja mahdollinen myötätunnon heikentyminen voi tällä alueella vaikuttaa maineeseen ja toimeentulomahdollisuuksiin.

Muutama viikko sitten joku koetteli hänen ovenkahvaansa myöhään illalla. Siinä samassa koko pelon hullunmylly käynnistyi uudelleen, tiimalasi kääntyi uudelleen ylösalaisin, hän veti visusti verhot jokaisen ikkunan eteen ja tarkasti asunnon neliömetri neliömetriltä vakuutukseen itselleen, ettei Daníel ollut tullut sisään, kurkisti kerran toisensa jälkeen sälekaihdinten lomasta vakuutukseen, ettei asunnon ulkopuolella ollut mustaa Mersua. Siitä huolimatta, että hän tiesi ihan hyvin lähestymiskiellon ja Askelen estävän miehen pääsyn kahtasataa metriä lähemmäs häntä. Poliisi olisi saanut siitä ilmoituksen oikopäätä.

Onko rappukäytävä merkitty, kuului poliisin ensimmäinen kysymys. Hän vastasi kieltävästi, ja poliisi lähetti auton.

Kaiken todennäköisyyden mukaan kyseessä oli vain viaton murtovaras, mutta joka kerran ajatellessaan ovenkahvan kolahdusta hän kuvittelee oven taakse Daníelin. Mustassa hupparissaan, kylmin vaaleanpunaisin käsin. Hän kuvittelee, että mies haluaa muistuttaa itsestään. Antaa Talvin kokea, ettei hän olekaan miehestä vapaa.

Hän mainitsi vielä ohimennen taloyhtiön hallituksen puheenjohtajalle allekirjoitusten keräämisestä, mutta mies vain huokaisi, että kolmannen kerroksen ukko oli yhä porraskäytävän merkitsemistä vastaan. Viimeksi vanha mies oli jyrissyt puheenjohtajalle, että eivätkö he voisi ystävällisesti odottaa kaikessa rauhassa, kunnes hänen asuntonsa olisi muuttunut kuolinpesäksi, mutta sitä ei Talvi malta odottaa. Ukko on vain vähän päälle seitsemänkymmenen, hänellä voi olla hyvinkin kymmenen, viisitoista vuotta jäljellä, jopa enemmän. Ja vaikka porraskäytävä olisikin merkitty, se ei tietenkään tarkoita, että talo tai katu aidattaisiin. Siihen menee monta vuotta tai vuosikymmentä, jos se edes joskus tapahtuu. Porraskäytävien merkintä ei tarkoita muuta kuin sitä, että merkitsemättömät henkilöt eivät pääse alakerran kasvojentunnistimen ohitse. Mutta ainakin harvemmat murtovarkaat voisivat kolistella hänen ovenkahvaansa.

Hän menee talon tilavaan eteisaulaan ja työntää avaimensa ulko-oven lukkoon. Kotiinsa päästyään hän sammuttaa Seurannan. Hän rojahtaa sohvalle, pyytää Zoéta soittamaan psykologilleen. Odotusaika on kaksi viikkoa, sanoo pehmeä-ääninen tekoöly, psykologin lapsi on tällä viikolla sairaana ja ajat ovat lykkääntyneet.

Talvi varaa ajan kahden viikon päähän, huokaisee toivottomasti puhelun jälkeen, vilkaisee someen. Hänen työtoverinsa ovat jo 104,5:ssä. Sekunnin osasen verran hänen mielensä tekee juosta takaisin ulos ja kiilautua sen toisen islanninopettajan ja Húnbogin väliin, estää heitä puhelemasta jotain nokkelaa ja äidinkielihenkistä, joka voisi johtaa siihen että heistä tulisi myöhemmin nokkela ja äidinkielihenkinen pariskunta, mutta sitten hän kuvittelee, miltä tuntuisi olla sellaisessa nokkelassa ja äidinkielihenkisessä parisuhteessa Húnbogin kanssa, ja pelkkä ajatuskin puistattaa.

Ihan mahdoton juttu yrittää elää huoletonta rakkaussuhdetta jos täyttää seuraavaksi kolmekymmentäkaksi, huolettomuus väistämättä tallautuu yllä värjyvien kysymysten alle, ne koskevat lapsia, avioliittoa ja poliittisia mielipiteitä. Mutta Húnbogia hän ei pelkää. Hän luottaa tähän. Siinä on toinen seuraus Daníelistä: se että pelkää miehiä, näkee heissä heti jotain kovaa, eikä pelkää ainoastaan miehiä vaan myös sydänkohtauksia, syöpää, autoja ja lentokoneita, pelkää perheenjäsenten ja ystävien puolesta, aina puhelimen soidessa pelkää saavansa huonoja uutisia, kuulevansa että jollain olisi todettu sairaus tai joku olisi joutunut onnettomuuteen. Sellainen ei sovi yhteen hänen omankuvansa kanssa. Hän on paljon huolettomampi ja hulivilimpi.

Hän katsoo ympärilleen. Vuosi sitten tämä sama huone kylpi auringossa. Nyt kellertävät verhot suodattavat iltapäivän valoa. Talvi tuntee kurkkunsa tulleen kipeäksi. Hän sulkee silmänsä ja kaipaa huoletonta vanhaa elämäänsä: ettei koko ajan tuntisi jonkun seurailevan askeleitaan. Kun hän keskittyy, tunne palaa – vapaus, loputon lapsenomainen vapaus – hän oli vast-

ikään lakannut tapailemasta kaunista naista, joka jätti hänet, ja hän oli helpottunut, oli tiennyt alusta pitäen ettei tämä olisi mitään pysyvää ja oli alkanut näyttää huonoja puoliaan, strategisesti, jotta kauniin naisen mielenkiinto sammuisi, ja kaikeksi onneksi niin kävikin. Aloitettuaan uudessa työpaikassa hän rupesi heti katselemaan ympärilleen uuden suhteen toivossa. Uusi työpaikka oli vuoden sijaisuus siksi aikaa kun oikea yhteiskuntaopinopettaja aikoi synnyttää lapsen ja imettää sitä. Talvi ei ollut koskaan opettanut eikä juurikaan ollut nuorten kanssa tekemisissä, hän oli vuoden ajan yrittänyt elättää itsensä etiikalla, mutta eläkkeeseen etiikalla ihmisellä pitäisi olla tohtorintutkinto jotta hän saisi apurahoja, tutkimusprojekteja ja luentokeikkoja, eikä hän halunnut aloittaa tohtorinopintoja tai akateemista tutkimusta, hän halusi olla hyödyksi. Istua lautakunnissa, kirjoittaa artikkeleita, sanoa mielipiteensä, vaikuttaa suoraan yhteiskunnan muutokseen. Vaikka hän saikin muutaman tehtävän sieltä täältä ja hänen ansioluettelonsa muuttui aikuismaisemmaksi, hän oli silti hyvin usein hyvin rahaton, ja kun kouluun haettiin sijaista, tuntui että se oli loistava tilaisuus kerätä vuoden ajan vähän säästöjä, kääntyä valtatieltä rauhalliselle ja mukavalle sivukadulle, edes määrääjäksi.

Muutamassa päivässä hän oli iskenyt silmänsä tietotekniikan opettajaan. Mies oli hiljainen ja hoikka, pukeutui persoonattomasti, hänellä oli risuparta ja tukka joka oli vastikään alkanut pettää omistajaansa. Hän ei esittänyt Talville, ei käynyt kokouksissa eikä muissa opettajien tilaisuuksissa ja piti sallitut kolme sairaspäivää joka kuukausi. Talvi oli tutustunut filosofian laitoksella tuollaisiin kavereihin, hiippareihin jotka eivät päällepäin

näyttäneet miltään, ja hänen alitajunnassaan oli jotain, jonka vuoksi hänen teki mieli juuri nyt tuollaista miestä, jakamatonta huomiota ja vilpitöntä ihailua, sen jälkeen kun hän oli seurustellut sen kauniin naisen kanssa ja suhde oli kariutunut kuten aina, muuttunut mukavaksi ja latteaksi kuten aina: kun voitto on saavutettu ja kiihko kaikonnut, kun uutta ihmistä seuranneet fantasiat oli kaluttu juuria myöten.

Ei siihen paljon tarvittu, muutama katse miehen hätkähdyttämiseksi, satunnaisia kysymyksiä joilla hänet sai muutaman viikon kuluttua jo puhumaan, jokunen keskustelu kahvikoneen äärellä hänen houkuttelemisekseen töiden jälkeen lasilliselle. Miehellä oli tummat silmät, hän oli perillä politiikasta, elokuvista ja musiikista. Hän tapasi hymynaurahtaa yhtäkkiä, ujosti, tavalla joka oli vähän enemmän kuin hymähdys mutta pikkuisen vähemmän kuin naurahdus, ja aina silloin hänen silmiensä ympärille ja suupieleen ilmestyi kauniita rypyjä. Kun he viettivät yhteisen yön Talvin kotona, mies oli täydellisen passiivinen ja aloitteeton, Talvin täytyi suudella, taluttaa mies makuuhuoneeseen, riisua hänet, riisua itsensä, hakea kondomi, kysyä »Miten haluat olla», ja aamun tullen hän näki sen mitä oli toivonutkin. Hän katsoi kasvoihin miestä, joka ei ollut uskoa tapahtunutta todeksi, ei uskonut omia silmiään, ja tämä nostatti hänessä erityisen huuman, sellaisen jota hän ei ollut kokenut pitkään, pitkään aikaan.

MILLAINEN ON KILTTIEN DIKTATUURI?

Lähitulevaisuuden Reykjavíkissä on otettu käyttöön myötätuntotesti. Kokeen läpäissyt voi ottaa »merkinnän», joka parantaa hänen asemaansa yhteiskunnassa. Kokonaisia rakennuksia ja alueitakin on merkitty, ja uuden tekniikan avulla suljetaan merkitsemättömät ihmiset ulkopuolelle.

Tuleva kansanäänestys, jossa päätetään tuleeko myötätuntokoe ja siihen liittyvä merkintä pakolliseksi, kuumentaa kaikkien tunteita, eri syistä. Hankkeen kuulakuva, psykologi Ólafur, painottaa turvallisuutta ja terapiaa kaikille tarvitseville. Vastustajille merkintäpakko on sen sijaan inhimillinen katastrofi, joka romuttaa maan taloudenkin. Ratkaisevaksi taistelussa nousee testiä kammoksuvan nuoren Tristanin tarina.

»Vangitseva ja arvaamaton romaani,
johon voi uppoutua kuin kuumaan lähteeseen.»

- FRÉTTABLADID

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-48661-0